

Xitad bolbol yni udaan dainda beledxeze baina (Çyniinhee bişeg)

Hyylei yjede Xitadai baruun proviincnuudta ekonomilceske burgilama xygzelte bolzo baina. Azyiledberliin oronuud yrgoer urganazam nebertelgeny delgere, xyde azaxiin baaza be-xidxegdene. Yni udaan dain seregete beri ekonomilceske tiil xeregte, teed Xitad tere tiiliji bil bolgozo baina.

„Şanxai Talmis“ gazeedte enen tuşaa ilgeze bişene: „Mynoe, Xitadai baruun urda talan, Xolbooto ştaaduudai baruun tallin halbarhan yjetel adli bolood baina. Baruun Xitad bolbol rangalgin ugaa jixex sklaad bahanda, nelieed jixex udxaşanartai bolhon baina“

Xitad xadaa, imperialis gos-poodstviin nylöelge dor, ekonomilceske talaaraa gan-saxan le imperialis derzaava-nuudal agraarna—serjooqoi baaza bolzo xygeze baihan baigaa. Alas rolo baihan proviincnuudal bajaligta gar xyrteegyi şaxuu yleben baina. Xitad xadaa, yni udaan dain zam deere oroxodo, ede proviincnuudlii oboronoiin ekonomilceske baaza bolgozo exile.

Şiçyaan, Jynnaan, Gyçzo, Sikaan ba Xynaan g. m. baruun urda tallin proviincnuudta azyiledberi ba tyryy xyde azaxilji bil bolgozo byrin yşloovi bil. Zişelxede, Şiçyaan proviincnuudta nyurehe, tyme-rei rydaa, zed, neefy ton jixex bil. Xynaanda-syrmaa, clink, oolovo, nyurehe, maarganec, mynge, tyme-rei rydaa. Xybe-jeede—zed, alta, tyme-rei rydaa. Gyçzo ydy—alta, Xitad soo negedex huuri ezeldex, rtyy-tiiliin zapaas, neefy, nyurehe, tyme-rei rydaa, volşraam ba bişed bil.

Egeel xolliin, Jynnaan ba Sikaan proviincnuudta hyylei yjede gazarl bajalig resyyr-nyud oldohon baina. Sikaan proviincnuud x y g z y u l x e komiteedi tyryygeş Lij Vebnyxei gegşe ilgeze medylbe: „Sikaan proviincnuud bolbol gazaral ugaa bajalig resyyrnyudte jym. Proviincnuud alta, zed, tyme-rei rydaa, şlydaa bil. Xeden arbaad zil soo, olon gyrenyudei xeregşeliji xanga-za şadaaar, jixex neeftiin za-paas bil jym“.

Jynnaan proviincnuud bolbol zed, mynge, alta, oolovo, as-beestaar bajalig. Reiter aagenstvohaa xelgedeheni johoor, ene proviincnuud bolbol oronoi ekonomikodo ugaa şuxala yurge ezex baina.

Xitadai kyltyyrne-politilceske ba ekonomilceske azabaidalai centr bolbol xitadai dotodo raloonuudta ulam jixeer damzan orozo baina. Urdada baihan, yşoen tooto azyiledberliin oronuud bolbol aarmijaa obşluzvalxa jabadaliji exiline. Vojeone azyiledberliin, şine oronuud barigdaza baina.

Xitadai praviltelstvo bolbol Şiçyaan proviincnuud tekstil-ne, saarhanai faabriguudilji ba saaxarai zavoodilji barixaar xaraalba. Dotodo proviincnuudta parovoozuudilji zahaxa zavooduudilji, telegraafna ba telefona oborudovaniilji beledxex zavoodilji barixaar projektlogdobo. Xitadai praviltelstvo bolbol Xybei ba Çzian-sil proviincnuudta cain azyiledberlii texerlyylen bod-xoozo baina.

Xitadai faabrig ba masterskoinuudal olonxyn, dalsanal okkupivalhan territoori deere ylexegyi geze, Xitadai dotodo proviincnuudta eşhedinge oborudovaniyuudilji abaşaa. Xitadai 200 faabriguud ba masterskoinuudai maşina ba bişe oborudovaniyuud bolbol dain seregete exilemşerem Çziansil proviincnuud Çyn-cilin, İcaan, Gyiliin ba Jynnaan proviincnuudta nyylge-dehen baina geze „Noort çai-na deel nişyys“ gazeedte bişene. Şaxatnuudan, Şanşyyn proviincniin urda talada baidag, Çziansilnec nyurhenel kompani bolbol dain seregete exil-xehee urda, nege nedieeliin yjede, şaxaxtingaa oborudovaniilji xitadai baruun talada nyylgeşe abaşahan baina. Tus kompani bolbol nyurhenel şaxatnuudal gol maşinoo oborudovaniilji nyylgeşe abaşaxatni nege xamta, nyurhe-

nei byxil naligna zapaasilji Çyn-cilin ba Xanşkoy teeşe abaşaba.

Praviltelstvo xadaa, dotodo proviincnuudai bajaliguudilji xeregşeliiin ba Japoontoi yni udaan dain baidaa jabuulxin tulada, resyyrsenyudilji bil bolgoxin zorilgoor, zam nebertelgin xeregşelnyudilji delgeryylxin tulada, xeden olon xemşeenyudilji uridşalan abna. Mynoe yjede baruun urda proviincnuudta xargiin barilga jixeer bolzo baina. Xitadai ba gadaadiin xeblellyyde medeenyudeer, dainai urda tee haa, 10 zil soo xexegyi xargiinudilji, dain sooguur xedexen hara soo xezexihen baina.

Xybei proviincnuud xargil xelgiin plaan bolbol 7 minga garan kilometr şosseino xargiinudilji xexer xaraşalna geze „Şaotanbao“ gazeedte medeesene. Mynoe 4 minga kilometr urta xargil xegdeşe dyrye. Zarim uçaastogudul deere byxeli syytke soo xed-merilene. Şansil ba Xybei proviincniin xooronoxi xargiin xelge dyrye baina.

Hajin sagaar, Şiçyaan proviincnuud, Şiçyaan—Jynnaan-nsko tymer zam barilga exilxe baina. Ene tymer zam bolbol Lyngaan (Şiçyaan) ba Veininaar (Gyçzo proviincnuud) garaad, saşaa Xynaano (Jynnaan proviincnuud) xyrter oşoxo baina.

Tymer zamilji barixa ba şosseino xargiin yrgen seetiilji delgeryylxetel nege xamta, mynec baigaa xargil zam ba uhan zamilji halzaruulxa xemşeenyud abtaza baina.

Dotodo proviincnuudta prodovolstviin baazilji bil bolgoxo asudal bolbol centraal-na ba provinciaalna xuuli zurganuudal gol anxaralda baina.

Ene zorilgoor, tariaşadai dunda jixeren xydelmeri jabuulagdana. „Prodovolstvenno kyltyyrnyudilji jixeer tarixa“ gehen loozung oron soogoo jixex populaarna boloo. Pravil telstvenno ba provinciaalna organizaçanuud bolbol xyde azaxilji halzaruulxa talaar, tariaşadta jixex tuhalama zyyul-ne. Zişelxede, tariaşalanguudilji halzaruulxa, ydobreeni-nyudilji abxa ba irrigaçonno xemşeenyudilji abxa jabadaldai Xynaanska baank bolbol 6 minga doollarin kreditit tabihan baina. Şiçyaan proviincnuud ene xeregte 10 mil-lion doollar, Gyandaan proviincnuud—3 milion doollar homologdohon baina. Dotodo Xitadta opiyymiin maak ba tamxi tarixa jabadaliji, proviincniin xuuli zurganuud spicialna xaxiraltaar xorimzolbo. Ene-he şyleegdehen gazarnuudta oroohoto kyltyyrnyud tarig-daxa baina. Ede xemşeenyudilji jabuulhanai rezyltaadta, prodovolstvenno kyltyyrnyudilji tarixa ploşadş jixex boloo.

Ede byxil xemşee jabuul-ganuud bolbol bata bexi ekonomilceske baazilji bil bolgoxo ba xitadai oboronoiin xyşe şadailiji xemşee gygeer jixed-xene.

Şaomiin.

XITADDAXI DAINAI BAI DAL

Centraalna Xitadta

„Reiter“ aagenstviin medeeşeheni johoor, xitadai dyr-bedexi aarmilin regyliarna çastinuudai Şanxai—Nankinai raloondo neberten orohonoil hyyleer, ene raloondo xitad partizaanguudai jabuulga tyrgede. Naankinhee zyxe-neer, Çançozoy şadar partizaanguud bolbol tymer zamai plotnoo ebdee. Myn Pytyynel raloondo (Şanxain orşonşadar) partizaanguudal dobtolgo tyrgede.

Ijyyliliin 12-oi yder Yçaan goorodilji boombodoxo yjede, 141 xyn aluulhan ba 448 xyn şaxxatahan baina.

„Xyameiçanşbao“ gazeedte medeeşel johoor, hyylei xoşor nedieeliin torşo soo Janczi gol deere xitad samollooduud bolbol 21 japoonsko koraabilnuudilji şingeehen ba 12-ji jabaxilnec bolşoghon baina. Jenczo ba Xykyo şadar bolhon dainda 10 minga japoonsko soldaaduud aluulaa.

Urda Xitadta

Svatoy raloondoxi japoos seregyyde syydnenyudte toonydyş xyrteree oloşoro. Ijyyliliin 17-do japoonton bolbol Svatoyhoo zyyn-xoiguur ba urduur baigaa xeden puyntnyudilji buudaa.

Ispanidaxi frontnuud deere

Albkoora ba Syeroos seek-torte şanga baldaanuud bolzo baina. Respyblikaaçanuud Mas de Maato, Lomaandel Oolmo, Maar Delş Parçaan puyntnyudilji ezele. Miateenzyyde koontratakiilji gederge soxix zuuraa, respyblikaaçanuud bolbol iniciativilji eşerlinge garta abaa.

Interveentyudei avlaaca bolbol Espadaan xada deere respyblikaaçanuudai pozicilji boombodoo. 18 çaasta respyblikaaçanuudai samollood ba interveentyudei soşor „fiataanuud“ xoşoro xorondo baildaan boloo. Respyblikaaçanuud interveentyudei 9 samollooduudni unagaahan ba nege samolloodoo aldahan baina.

„Ispanş“ aagenstviin medeeşeheni johoor, faşil avlaaca bolbol ijyyliliin 14 ba 15-da Valeensi deere zuugaad garan boombo xaxahan, 40 şaxuu gennyudilji butasoxihon baina.

Ijyyliliin 14-de Alkaantilji boombodohoni rezyltaadta, 6 xyn aluulhan, 29 xyn şaxxatahan baina.

Ijyyliliin 16-da interveentyudei avlaaca bolbol Valeensiilji 2 uday dobtoloo. Ijyyliliin 15-da faşistnuud Barseloonilji, Saçyntilji ba Valeensiin poortilji xeden uday boombodoo.

Ulaan-Yde goorodto protivovozduçna huralsal. ZURAG DEERE: PVX-goj niutagai ştabal naçaalbnig nyx. Kidaava gegşe BMASŞ ei Verxoovno Soveedi depytaad nyx. Toçilovto, trevoogiin bolxodo jabulağdahan xemşeenyud tuxal xelexe baina. Çernoovoi foto.

ERXIM DOJAARKA

Biçyryei aimagai, Zaganai somoni, Kaarl Marksai neremzete kolxoozoi erxim dojaarka. komsomoolka Z. Cedeenova gegşe kolxoozdo orohonhoo xoşo yrgelze malazal deere xydelmerileze baina. Nyxer Cedeenova bolbol malazal xariuşalgata xydelmerinyudilji amzaltaiagar dyrygedeg, xydelmeridee ton aktiivnaar xandadag xyn.

Gadana, nyx. Cedeenova bolbol 20 yxernyudilji xaraza baidag. Tiigeed, nyxer Cedeenova gansaşji mal xaraad baidag bişe, xarin kolxoozoi bişe xydelmerinyudte jabadag baina. Cedeenova xadaa, 1937 ondo 603 azalta yder olhon baigaa.

Xydelmeridee xariuşalgataiagar, kolxoozno baiguulaltiin xeregte aktiivnaar xandahan bil tyloş, tus kolxooz bolbol Cedeenovaaşji şagnahan baina.

ОÇОРОІ.

Tyryşiin xaxad zilei mixa ba hynei tuşaalgin gyisedxel

Ene onoi tyryşilin xaxad zil soo goszaakypai plaan ylyyşşelen dyrygedeheni baina. Gebel, byxil deere 194 % dyrygedeheni baina. Beled-xegşed: Burkopşojuuz—216,6 % Zagotskoot 184, 2 proc. Mixandel kombinaad—127,5 proc. g. m. plaanaa dyrygeş Tereen-hec gadana, tyryşilin xaxad zil soo mixa tuşaalgin plaan respyyblike dotor 112, 3 proc. dyrygedee, kolxoozuud—102 proc. kolxooznuud—207 proc. ba ymşeten—40 proc. dyrygehen baina. Hynei tuşaalgin plaan respyyblike dotor 43, 6 proc. dyrygedeheni baina. Eneende kolxoozuud—45 proc, kolxooznuud—27 proc., ymşeten—29 proc. dyrygeş. Myn hynei gyrenel zaakypai plaan 65, 3 proc. dyrygedee.

III-dxi kvaartalda jabuulagdaxa, sanitaarna gegeerelei xydelmeri

Ulaan-Ydiin sanitaarna gegeerelei baişan bolbol ene onoi III-dxi kvaartalda dorodursagdahan xydelmerinyudilji jabuulxa baina. Gebel, Ulaan-Ydiin kolxooznuudai baişan-guudta 2 vlistavke emridxexe ba myn xygedel ybeşen tuxal xeden leekçenyudilji xelexe baina. Tereenheç gadana, Şandoomdo predprijatiliin xydelmerişedel 3 ekskyryse emxid-xegdeşe baina. Myn zunai sagta boldog eldeb ybeşenyud tuxal xeden leekçenyud promarteelnyud ba predprijatiluud deegyyr yngeregdene.

Uran zuraguudai viistavke xaagdaba

Erxim zuraguud ba kartilnanuudai koonkyrysede xabaddagşad, Buriaad-Mongol respyyblikein xydooniguudai zurag ba kartilnanuudai viistavke Ulaan-Ydiin №36 hurguulida ijyyliliin 5-haa nege dehen baigaa. Ene viistavke bolbol 4 zaaltai, ede zaaluudaaranş dyryren gojo haixan zurag ba kartilnanuud xadaatai, xeden xonogoi torşo soo nelieed olon zonuud orozo, eşhedinge hanalilji ba halşaalnuudilji xegdeşe garahan baina. Tus vlistavke bolbol ijyyliliin 17-do xaagdaba. Erxim zurag ba kartiina zuragşaita tuxal şagnalnuud olgogdoho baina.

GOOROD DOTOR

Goorodoi skveere negdebe

Ijyyliliin 17-oi ydeşe, Ulaan-Ydede şineer tyxloegdehen, goorodoi skveere negdebe. Skveerlin negdexede goorodoi azalşad olooro suglarza, jixex zugaa, sengelgen bolbo. Tus skveere soo gojo halxanuud seseg nabşlin ba ybehe nogooni bolon, bişe tari-malai xangaltama hairan yner, pantaanaar seseren baihan uhanai hebşede tuğdan, ariuun seber agaaraar anxilana. Tus skveere soo dyrovoi orkleestr naadana. Myn tende kinoo garana. Xeden bilaarda tabiaatai, tende duratai xy-nyud naadana. Ynge byriin tujaa tatulhan rakeetanuud agaarta garaad teherne.

Ene skveere xadaa, Ulaan-Yde goorodoi azalşadai kyltyyr-neer ba xylyyner amaxa nege yşloovins boloo.

Ekskyrysede oşobo

Buriaad-Mongol gyrenel teatraliitnuud xamta 25 xyn, ene ijyyliliin 18-da hara 10 xonogoi ekskyrysede mordobo. Ekskyrysilnec marşuud xadaa, Moskva goorod, Ukraina, Gryvzi ba bişe naçionaalna respyyblikeinyudte jabaxa baina. Edenel zorilgonş, SSSR-ei araduudai uran halxanai xeregyyde tanilşaza, tedenel klaassiguudhaa obraz ba oopeduudiljnec eşhedinge repertyartaa xalan abxa—ilme zorilgotoi baina.

TAARAXAGY JABADAL

Ulaan-Ydiin leşkombinaadai dergede Burmontoorşin № 3 magazini baidag. Ene magazinda jirexe johotoi tavaarnuudilji tus magazini erxilege Giirnov ba prodaveç Maxuutov gegşed xyşedee araxaza, kombinaadiga xydelmerişedilji xangaxa jabadaldai anxaralaa tabidaggy baina. Zarimdaa, jirehen tovaarnuudilji tanixa hain xynnydtee xubaaza ygedeg zansaltai baixa jym. Zişelxede, hajaxan ene magazinda xeden hainuud tovaarnuudai jirehiin, tereeniilji eşhedee xubaaza abhan baina.

Tereenheç gadana, ene magazini erxilege Giirnov ba prodaveç Maxuutov gegşed, xudaldan abagşadai asuhan ygede myrte xariuu ygedeggy şiryyn xatuugaar xandaza, ton xoirog zan gargadag baina.

Imenyud xynnyd soveed xudaldaana gazarta baiza şadaxgy. Eneen tuxai Burmontoorşin direkçin zyghoe zoxixo xemşee abxa johotoi.

C. D.

Xariuşalgata redaaktor R. BIMB AJEV.

Ulaan-Ydiin PVZ-oi mexaniçeske teexnikym bolbol dooro durasagdahan yderei ba ydeşin fakylteedyudte stydeentnyudilji 1938 ondo abalga xexenb

1. Parovoozno fakylteed

Parovoozno fakylteed bolbol parovoozno azaxiin teexnyyud, mexaniguudilji beledxene. Parovoozno fakylteedilji dyrygehen teexnyyud bolbol parovoozuudai barilganuud ba remoonuudilji, parovoozremoonno zavooduudilji ba uçaşkooovo masterskoinuudilji xylberilxe baina.

Depoqoi, parovoozuudai ba zavooduudai remoonno barilganuudilji ba projektirovaniyuudai, remoonniin tehnologiçeske processyudte ba myn tereşelen parovoozuudai şine tiipyyde şalgalta ba projektirovaniilji yledexe jabadal bolbol parovoozno azaxiin teexnyyudte ujalğada orono.

2. Vagoonno fakylteed

Vagoonno fakylteed bolbol vagoonno azaxiin teexnyyud ba mexaniguudilji beledxene. Vagoonno fakylteedilji dyrygehen maxaaniguud xadaa vagoonuudai remoonno ba barilganuudilji, vagoonno remoonno zavooduudai, puyntnyudte depooqoi ba myn tereşelen vagoonno paarkitiin eksploataçanuudai xydelmerinyudilji xylberilene.

Vagoonuudai şine tiipyyde ba tereşel tuxal çastinuudai şalgaltilji ba projektirovaniilji, remoonno tehnologiçeske processyudilji yledexe jabadal vagoonno azaxiin teexnyyudte ujalğada orono. Hurxa bolzor 4 zil. Dunda hurguuliliin doordxi klaassilji gy, ali xyşed bişe dunda hurguuliliin dyrygehen ba myn tereşelen xyşed bişe dunda hurguuliliin eksternaadaar dyrygeheni ba teexnikymde beledxetel kyryşilji dyrygeheni tuxal yneşelge abhan, 15 haa 30 xyrter nahatai, eregete ba emegete graazdanuud abtana.

Xyşed bişe dunda hurguuliliin gy, ali dunda hurguuliliin 7-dxi klaassuudilji, myn tereşelen dunda hurguuliliin arbadxi klaassilji dyrygehen ba gol şuxala predmeedydeere „erxim hain“ ba bişe predmeedydeere (zuralg, duu, myzyzeka ba fiziklytyyre), hainhaa dooşo bişe segnetle abagşad xadaa, abalgin şalgaltagygeer teexnikymde abtana. Ene erxe xadaa, myn tereşelen eksternaadaar yneşelge abagşadta xabaadana.

Teexnikymde orogşod xadaa, GDN proqrammiin xemeer, dooro durasagdahan disiplinnyudeer yderliin şalgaltada xabaadaxa: 1. Orod xelexe ba literaturna. 2. Matematika. 3. Fizika. 4. Geograafi.

Medyylgenyudte abalga bolbol ene onoi ijyyliliin 10-haa aavgustiln 12 xyrter jabuulagdana. Eridxexe dokymçentnyud: I. Avtobiograafi. 2. Erdemlin tuxal yneşelge (bodoton). 3. Tyrehenei tuxal yneşelge gy, ali paasport (eşee jirexedeş yge). 4. Elyryei tuxal spravka—imenyud xabaragaltanuudai medyylgenyudilji teexnikymde naçaal-nigal nere deere elşegxe.

Abalgin şalgaltada orohonoiis tuxal, teexnikym bolbol bişegeer medeesexe.

Abalgin şalgalta bolbol ene onoi aavgustiln 15-haa—25 xyrter jabuulagdana. Teexnikymde yderei otdelenide abtagşad xadaa. sti-peendier ba xamtiin bairaar xanğardaxa ba tymer zamaxidai byxil exrenyudilji (foormonuudaaranş xubaxa, tymer zamaar tyleneberigyygeer jabaxa g. m. (xereglexe erxetel baix).

Huralsal zanaati bolbol sentiaabrilin 1-hee exilxe. Teexnikymde adres: Город Улан-Уде. II уч. ПБЗ, бывш. клуб. „Примтив“.

ДИРЕКЦЕ.